
PROMETNA GEOGRAFIJA

CESTOVNI PRIJEVOZ

-
- cestovni prijevoz je uža djelatnost koja pokazuje učinke prometa

1. putnički prijevoz

- 1.1. osobni

- 1.2. javni

2. robni (teretni) prijevoz

1.1. osobni putnički prijevoz

- prijevoz za vlastite potrebe
  - najveći prijevozni učinak
  - koncentriran u urbanim područjima
  - različite vrste kretanja:
    - pravilna
    - nepravilna
  - uglavnom na kraćim relacijama
  - nedostaci:
    - mali kapacitet
    - zauzima velike površine
-
- ekološki problemi

Automobilizacija – kratka povijest

- Prvo motorno vozila izrađeno je 1769-70. u Francuskoj.
  - Nicolas Joseph Cugnot
  - Bio je na parni pogon te je služio za vuču topova
  - Pokušaj nije uspio zbog problema s pogonom
- Nikolaus August Otto (1832-1891.) prvi četverotaktni motor na pogon plinom.
- 1846. Robert W. Thomson – prva guma napunjena zrakom (izum nije zaživio u praksi)
- 1888. John Boyd Dunlop – prva guma za bicikl

- 1885. Gottlieb Daimler izradio je prvi motocikl s Ottovim motorom,
- 1884. Delamare – Debouteville – prvi automobil na struju.

- 1886. Carl Benz patentirao “vozilo na plinski pogon” prvi automobil.

- 1926. nastaje Daimler - Benz A.G.
- 1893. Rudolf Diesel izradio je prvi motor s unutrašnjim izgaranjem.
- Oldsmobile – prvi automobil namijenjen širokom broju korisnika
- 1913. Henry Ford – pokretna traka
  - Model T (Tin Lizzie) u Highland Parku (Detroit)
- 1924. – Robert Bosch – pumpa za ubrizgavanje goriva

-
- Komercijalna proizvodnja automobila započinje u Francuskoj krajem 19. stoljeća.
  - U početku postojao je veliki broj tvrtki koji su proizvodili svega nekoliko modela
    - 1900-ih u SAD oko 2000 tvrtki
    - 1920-ih -100-njak tvrtki
    - 1929. – 44 tvrtke
    - 1976. – 11 tvrtki
  - Početkom 20. stoljeća počinju se donositi i prva prometna pravila namijenjena automobilskom prometu
-

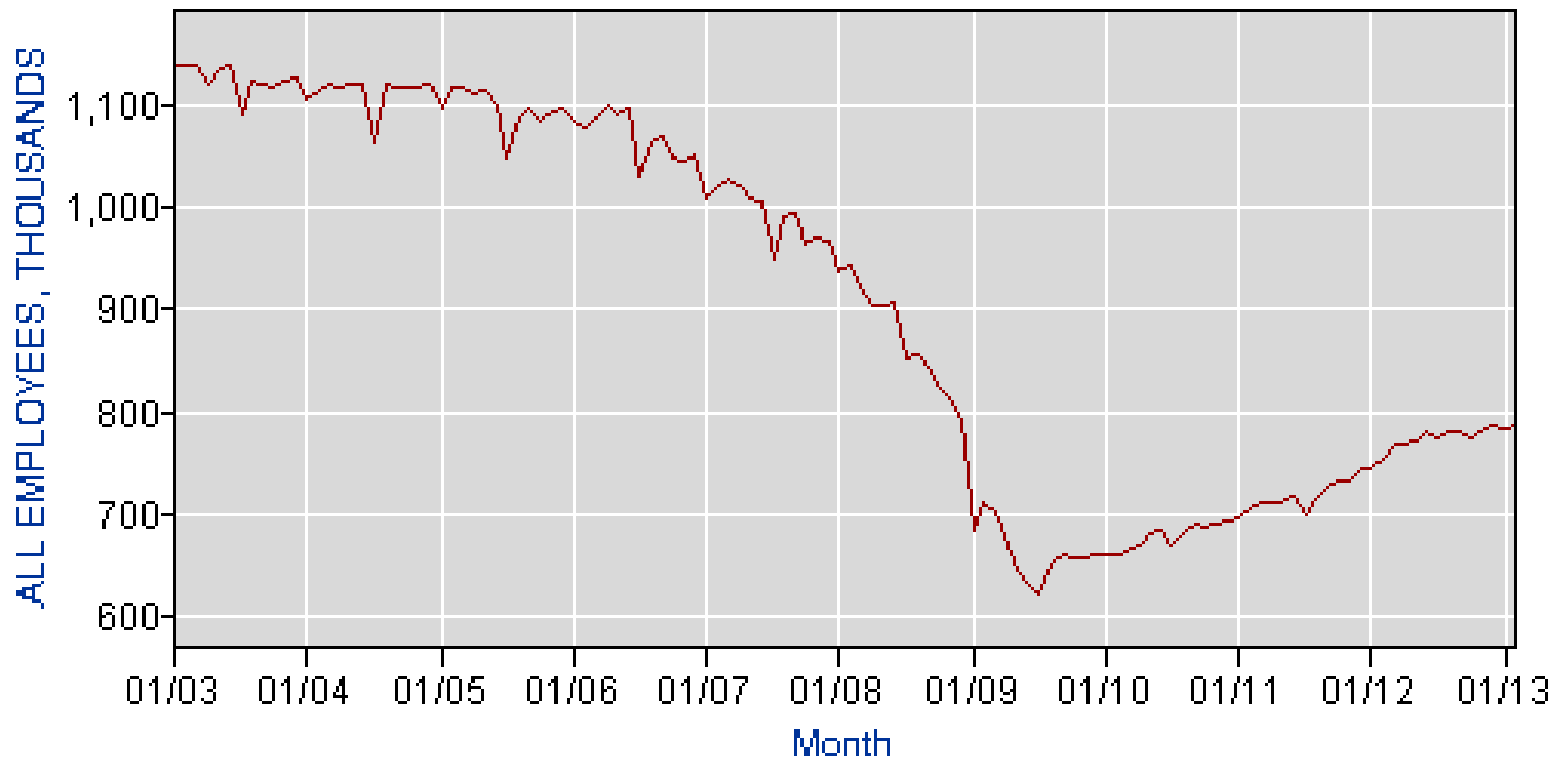
-
- Započinje se s gradnjom prometne infrastrukture namijenjene isključivo motornim vozilima
    - 1923. – Lincoln Highway – prva popločena cesta od New Yorka do San Francisca
-

Utjecaj automobilizacije

- **Suburbanizacija i prostorno širenje gradova**
- **Automobilska industrija – jedna od najznačajnijih industrijskih grana**
  - Obuhvaća proizvodnju, prodaju na veliko, prodaju na malo te popravak vozila.
  - 2003. godine samo u SAD u automobilskoj industriji bilo je zaposleno 4,2 mil zaposlenika od čega > 1,1 mil ljudi u proizvodnji
  - 2012. 3,6 mil ljudi od čega 773 000 u proizvodnji

- Zaposleni u automobilskoj industriji (proizvodnja motornih vozila i dijelova) u SAD-u

<http://www.bls.gov/iag/tgs/iagauto.htm>

-
- ❑ 6,5% industrijskih radnika u EU zaposleno je u automobilskoj industriji (u užem smislu)
  - ❑ 1% svih radnika u EU čine zaposlenici u automobilskoj industriji (u užem smislu)
  - ❑ Važna dodana vrijednost – broj zaposlenika raste 3-4 puta
  - ❑ U svijetu 2012. godine > 9 mil radnika zaposleno u automobilskoj industriji u užem smislu (5% ukupnih industrijskih radnika)
    - Oko 50 mil zaposlenih u automobilskoj industriji u širem smislu (1:5-6)
-

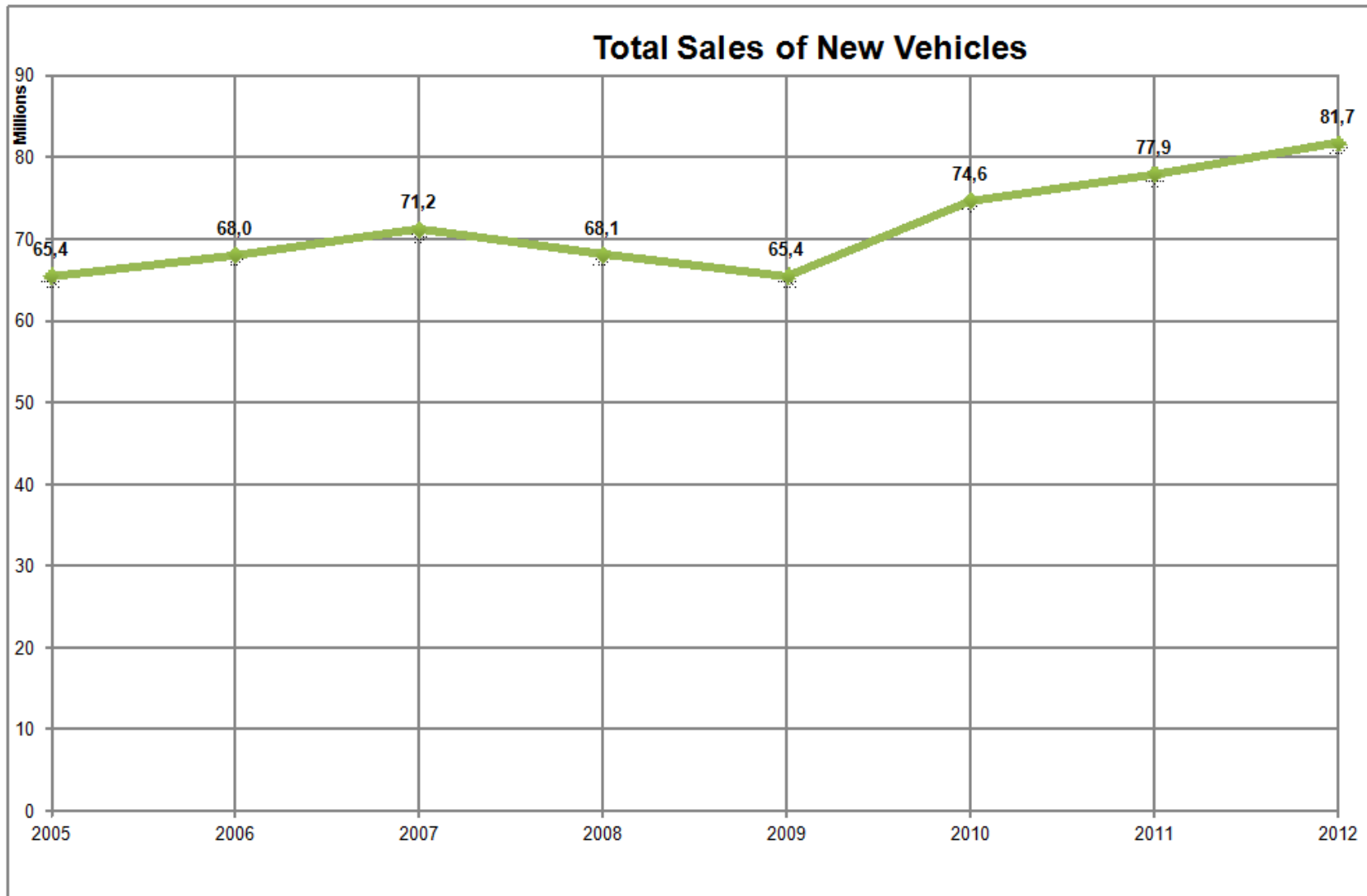
- 2012. u EU proizvedeno 16 240 476 automobila

Država	Automobila	Komercijalnih vozila	Ukupno	% promjene
Kina	15523658	3748150	19271808	4,6
SAD	4105853	6223030	10328884	19,3
Japan	8554219	1388492	9942711	18,4
Njemačka	5388456	260813	5649269	-8,1
Južna Koreja	4167089	390649	4557738	-2,1
Indija	3285496	859698	4145194	5,5
Svijet	63069541	21071668	84141209	5,3

Izvor: oica.net (Organisation Internationale des Constructeurs d'Automobiles)

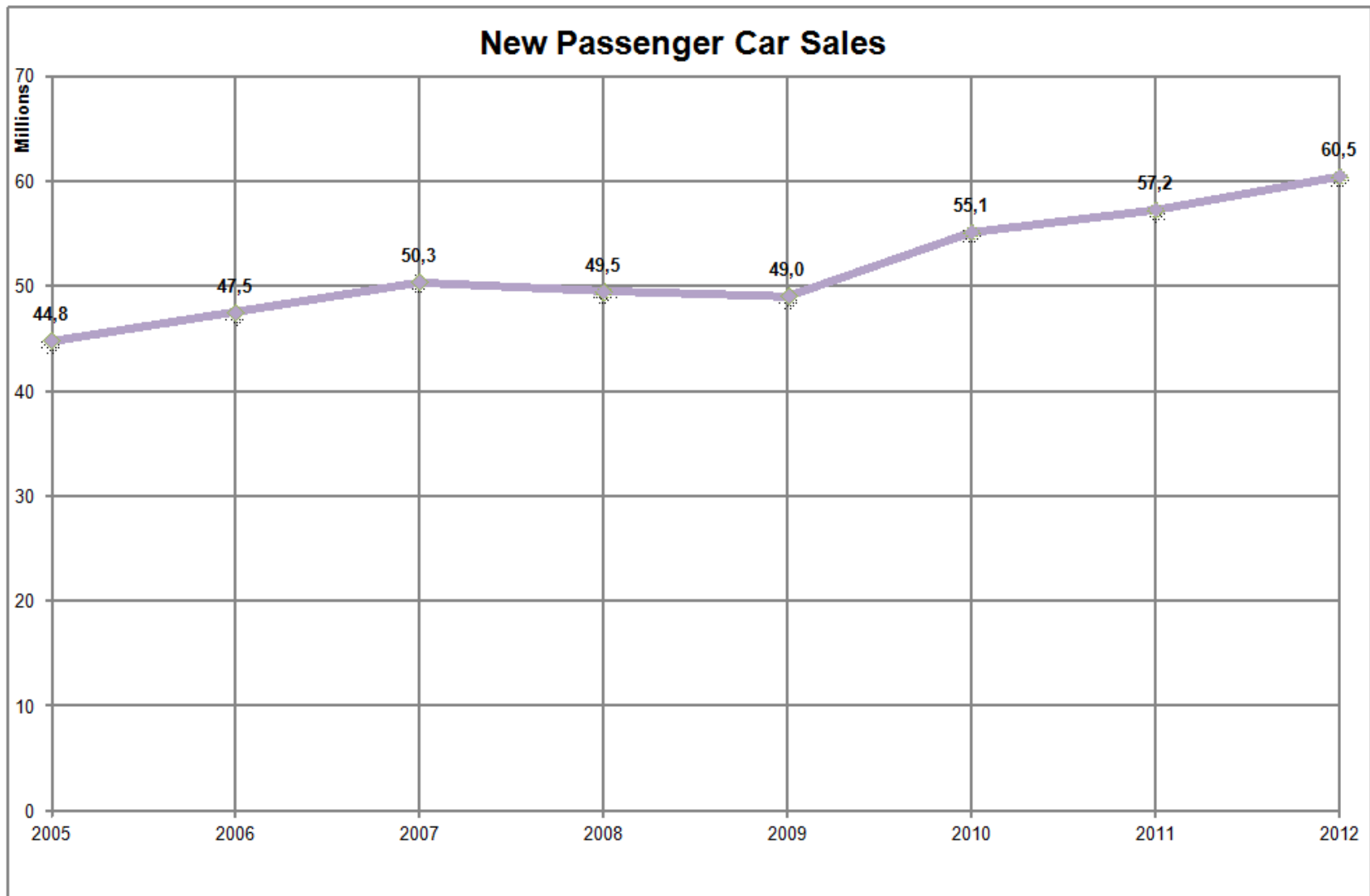
- U svijetu danas ima > 1mld motornih vozila (74% automobili)

■ Prodaja motornih vozila 2005-2012.

Izvor: oica.net (Organisation Internationale des Constructeurs d'Automobiles)

■ Prodaja novih osobnih vozila 2005-2012.

Izvor: oica.net (Organisation Internationale des Construteurs d'Automobiles)

■ Prodaja osobnih automobila

Država / regija	2005.	2009.	2012.
Kina	3 971 101	10 331 315	15 495 240
SAD	7 659 983	5 400 890	7 241 900
Japan	4 748 482	3 905 310	4 572 333
Njemačka	3 319 259	3 807 175	3 082 504
Brazil	1 369 182	2 474 764	2 851 540
Indija	1 106 863	1 816 878	2 773 516
Rusija	1 520 2251	1 465 742	2 755 384
Ujedinjeno Kraljevstvo	2 439 717	1 994 999	2 044 609
Hrvatska	70 541	44 918	31 360
EU27+EFTA	15 551 442	14 487 303	12 537 514
Svijet	44 755 211	48 996 321	60 486 524

Izvor: oica.net (Organisation Internationale des Construteurs d'Automobiles)

- Broj osobnih vozila na 1000 stanovnika 2010.godine (izvor: World Bank)

Država	Broj vozila /1000 stan
Bngladeš	2
Mjanmar	5
Burkina Faso	7
Indija	12
Pakistan	13
Kenija	14
Kina	44
Alžir	76
Albanija	92
Gruzija	130
Mađarska	298
Hrvatska	343

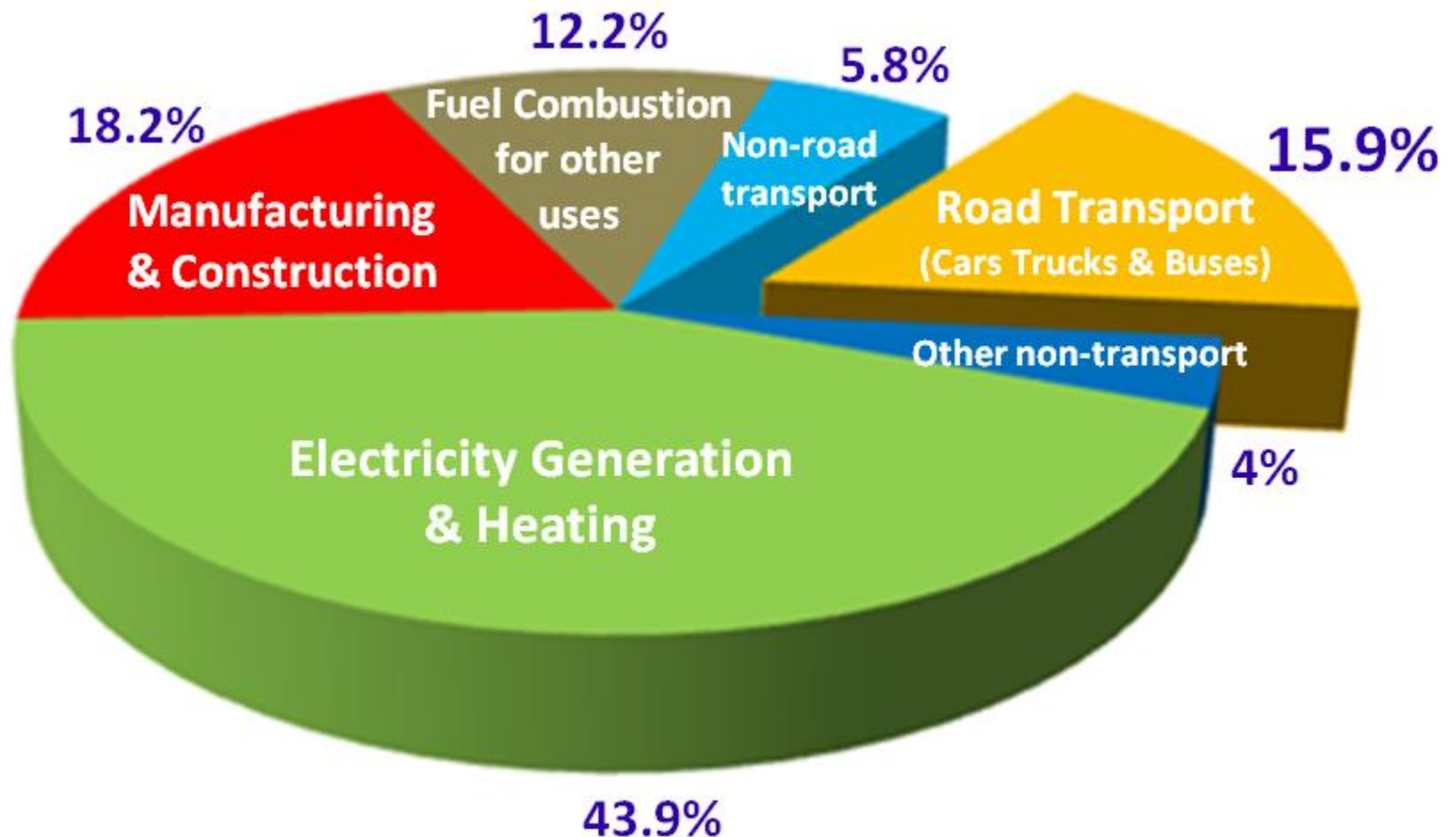
Država	Broj vozila /1000 stan
Bugarska	345
Danska	390
Češka	427
Japan	453
Francuska	481
Grčka	499
Njemačka	517
Finska	538
Novi Zeland	599
SAD	627
Island	644
Luksemburg	665

-
- Utjecaj na razvoj trgovine
    - Suburbanizacija trgovine
    - Razvoj trgovačkih centara

  - Utjecaj na razvoj masovnog turizma

  - Utjecaj na razvoj vikend turizma i izletništva
-

■ Ekološki utjecaji

- Emisija CO2 u odnosu na ukupnu emisiju

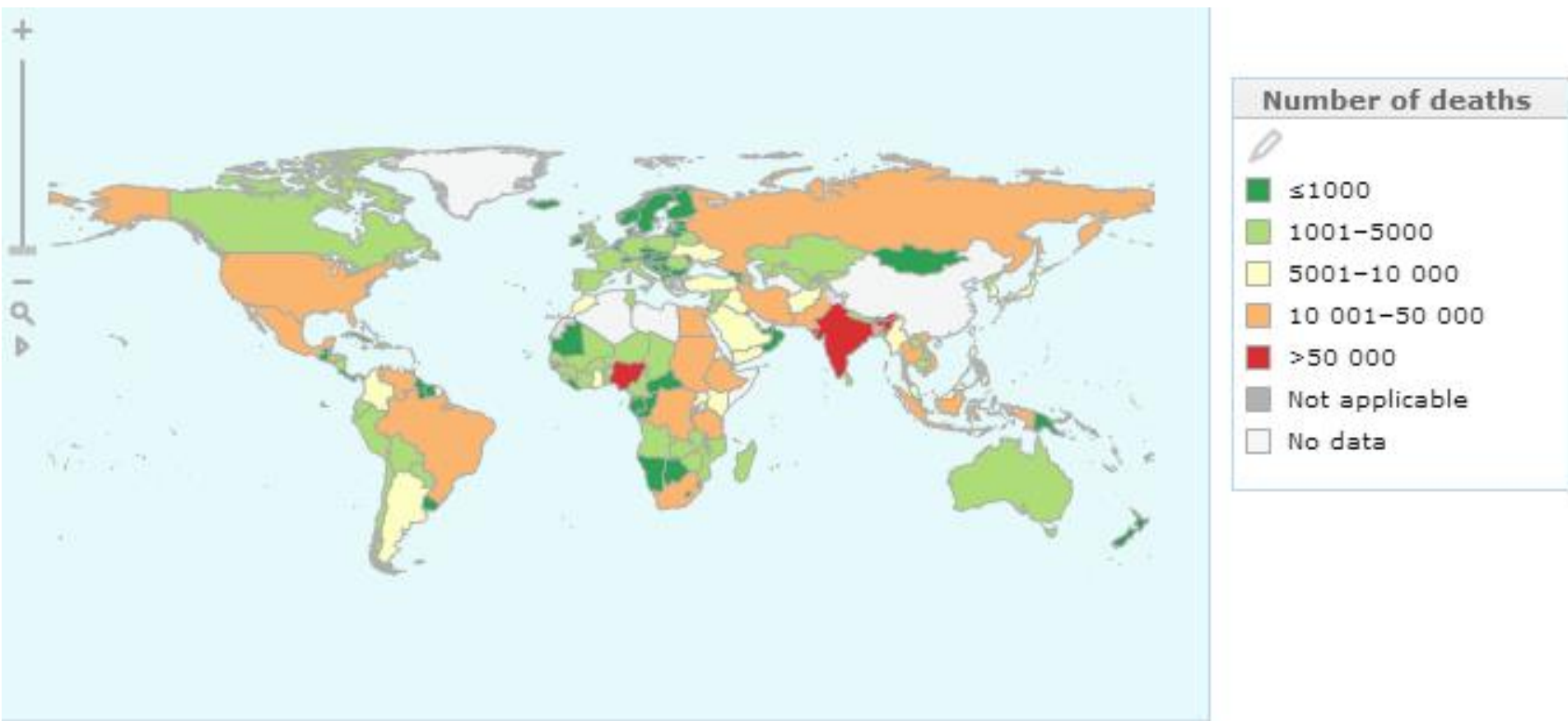

■ Poginuli i ozlijeđeni

- ❑ Svaki dan 3400 ljudi pogine na cestama diljem svijeta (WHO)
  - ❑ Godišnje 1,24 mil ljudi pogine u prometu, oko 50 mil ozlijeđenih
  - ❑ 2011-2020. – WHO proglasio Desetljećem aktivnosti za sigurnost na cestama
-

■ Broj poginulih na cestama 2010.

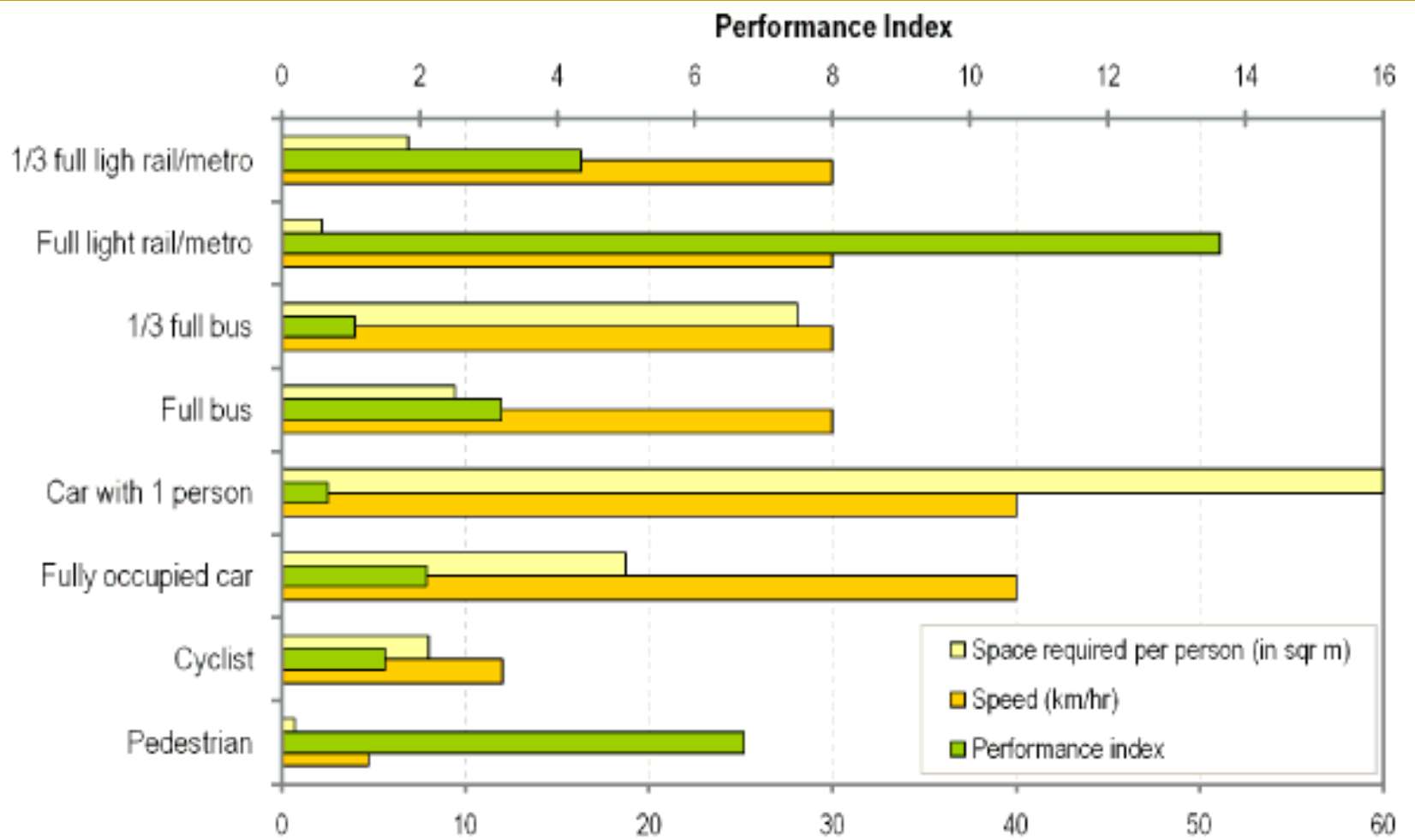

Izvor: World Health Organization

■ **Potrošnja prostora**

- Promet u pokretu
  - Promet u mirovanju
  - Indeks učinka – u omjer stavlja brzinu kretanja i potrošnju prostora po putniku (m²)
    - Javni promet troši 10 puta manje prostora od osobnih automobila
-

R. Tolley and B. Turton (1995) *Transport Systems, Policy and Planning*, New York: Longman,

---

1.2. javni (autobusni) prijevoz

■ sredstva:

- autobusi - stalne linije, utvrđen red vožnje
- taxi (marginalno značenje u učinku - postoje iznimke)

■ dominira na malim udaljenostima (20-30 km)

- gradski promet
  - prigradski promet
  - međumjesno povezivanje
-

-
- Najčešće prisutan oblik javnog gradskog prijevoza.
  - Počeci javnog autobusnog prometa – Francuska – 1820-ih – omnibusi

  - Prednosti:
    - Niski troškovi – voze po postojećim prometnim pravcima
    - Energetski učinkovitiji
    - Fleksibilnost frekvencije, kapaciteta, broja stajališta, prometnog pravca
-

- Nedostaci

- Zagađenje
  - Zagušenja prometa
  - Sporost
  - Udobnost
  - Mali kapacitet
-

-
- Različite socioekonomske skupine stanovništva imaju različite potrebe za prijevozom pa tako i javnim prijevozom.
  - Koja vrste prijevoznog sredstva će se koristiti ovisi o:
    - Individualnim stavovima i potrebama
    - Prometnoj politici lokalne zajednice
    - Prometnoj politici na državnoj razini (subvencije i sl.)
-

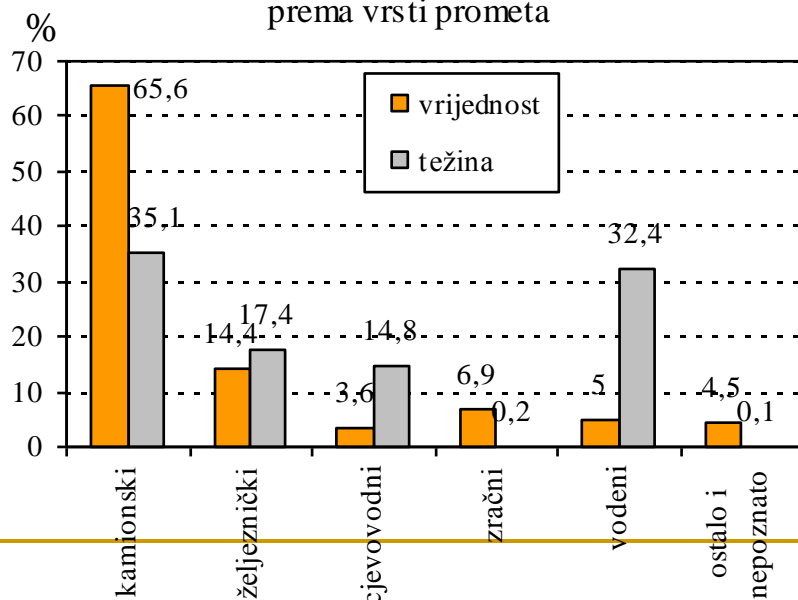
-
- Za optimalno planiranje javnog autobusnog prijevoza bitno je planiranje:
    - Optimalnog kapaciteta
    - Brzine
    - Udobnosti
    - Pouzdanosti
    - Sigurnosti
    - Potrošnje
    - Troškova
    - Image
-

-
- Brze autobusne linije . Bus rapid tranzit
  - BRT uključuje:
    - Kvalitetnija prijevozna sredstva
    - Veći broj i frekvencija linija
    - Veću kvalitetu usluge
    - Unaprijeđeni informacijski sustav – ITS (intelligent transportation system)

  - BRT je prvi puta uveden u Chicagu 1939. godine.
-

2. robni (teretni, kamionski) promet

- koristi se na svim udaljenostima, prevladavao na kratkim relacijama
- tehnološki napredak
- kod vrijednijih vrsta roba – prijevoz “od vrata do vrata”

Trgovina među članicama NAFTA-e 2000. g.,
prema vrsti prometa

- prosječna vrijednost robe vožene kamionima je skoro 2x veća od prosjeka težine
- samo zračni u povoljnijem odnosu
- najmanje vrijedna roba vodenim putem

-
- novi poticaj razvoju kamionskog prijevoza: uključivanje u **kombinirani** prijevoz

  - **integralni prijevoz** - primjena kontejnera
  - **multimodalni prijevoz** - kombiniranje više vrsta prometa, jedno prijevozno sredstvo se prevozi pomoću drugog (kamion željeznicom ili brodom)
    - "Ro-Ro" prijevoz (Roll on-Roll off, Piggyback)

  - prednosti:
    - ekonomske
    - ekološke
    - prometne
-

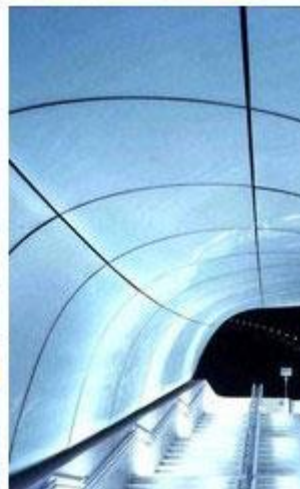
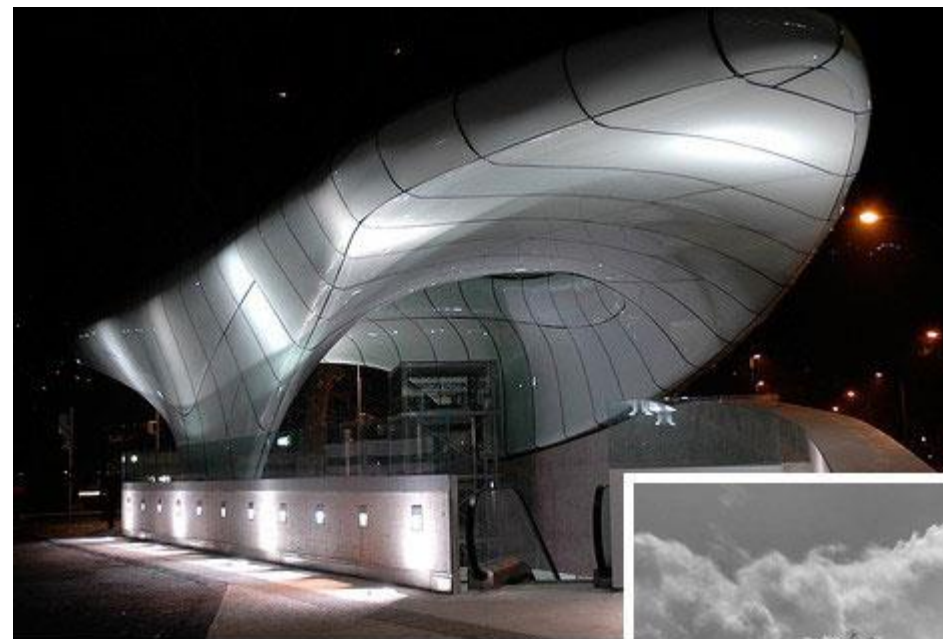
ČVORIŠTA (TERMINALI) CESTOVNOG PROMETA

- Lokacija čvorišta (terminala) cestovnog prometa izuzetno je važna.
  - Dostupnost čvorištima je relativna i mijenja se tijekom vremena.
  - Terminal može predstavljati krajnju točku prijevoza ali i prijelaznu točku na kojoj dolazi do loma puta i prijelaza na drugo prijevozno sredstvo.
-

-
- Funkcije terminala – centralitet i posredovanje (prijelaz) – centrality, intermediacy
  - Funkcija centraliteta
    - Terminal kao ishodišna i završna točke prijevoza
    - Važnost uslijed stvaranja i privlačenja prometnih kretanja a time i ekonomskih aktivnosti
    - Centralitet terminala često proizlazi iz centraliteta naselja
  - Funkcija posredovanja – terminal kao točka prekrcaj robe i putnika.
  - Terminali su fokalne točke ekonomskih aktivnosti
-

■ Terminali su često simbol grada

Željeznički kolodvor Innsbruck, Austrija

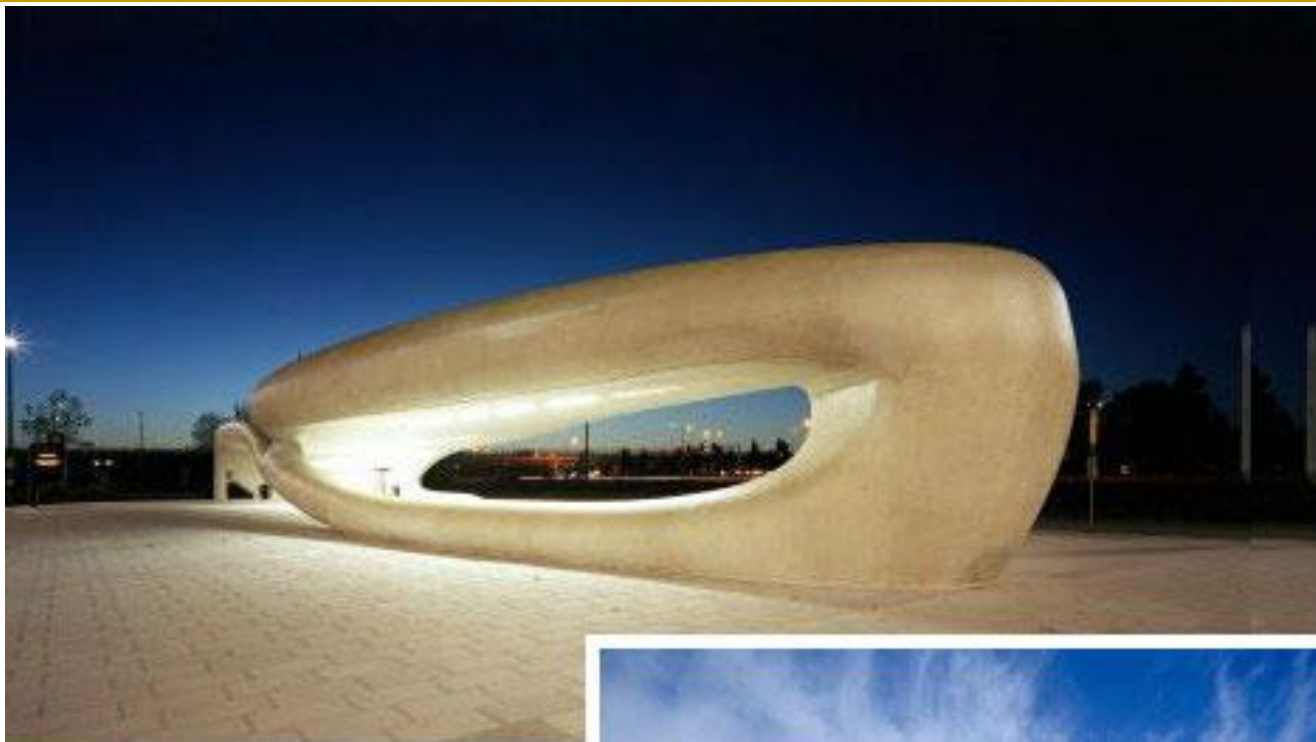
St Pancras Station, London

Kanazawa station, Japan

Hoofddorp autobusni kolodvor, Nizozemska

Autobusni kolodvor
Ventura, Kalifornija,
SAD

AUTOBUSNI KOLODVORI

- čvorište za prihvat i otpremu putnika u prigradskom i međugradskom prometu
  - kod nas se javljaju prije 40-50 godina (prije stajališta)
  - sadržaji:
    - primarni: - za funkcioniranje prometa - kolodvorska zgrada, peroni, parkirališta
    - sekundarni: - zadovoljavanje potreba putnika – uslužni - trgovine, kafići, pošta, banka
-

-
- lokacija:
    - različit pristup, posljedica mnogih faktora (povijesni razvoj grada, raspoloživost i cijena zemljišta...)
    - težnja što bliže centru grada i ostalim terminalima - u pravilu u manjim gradovima
    - u velikim gradovima: bliže rubu, više kolodvora povezanih gradskim prometom

  - utjecaj na okolicu – privlačan faktor za određene djelatnosti
-

ROBNI TERMINALI

- kamionski kolodvori - čvorišta kamionskog prometa
  - namjena: prihvata, uskladištavanje, prekrcaj i otprema robe ali i manipulacija (raspakiravanje, repakiranje) po potrebi i prerada robe
  - sadržaji:
    - primarni: - za funkcioniranje prometa - skladišta, parkirališta, carina, agencije (špediteri)
    - sekundarni: - zadovoljavanje potreba putnika – uslužni - banke, prateći objekti (ugostiteljski, trgovine, hotel...), servisi za popravak, praonice...
-

- lokacija:
  - zahtjevi: dovoljno prostora, dobra dostupnost
  - rubovi grada, krupna prometna infrastruktura
- Zagreb – Žitnjak, Jankomir

Pitanja i problemi u odvijanju cestovnog prometa

Društveni trendovi i njihov utjecaj na cestovni promet

Prometne gužve i zagušenja

Održivi promet

---

1. Društveni trendovi i njihov utjecaj na promet

- Društveni trendovi značajno utječu na odvijanje cestovnog prometa i pojavu problema u promet. Glavi društveni trendovi:
    - Decentralizacija gradova i urban sprawl
    - Starenje stanovništva
    - Samačka domaćinstva ili samohrana domaćinstva
    - Rast udjela zaposlenih žena
    - Socijalne reforme
    - Privatizacija operatera
    - Deregulacija prometa
    - Globalizacija industrije i proizvodnje
    - Problemi u ruralnim područjima
-

Decentralizacija i urban sprawl

- Uvođenje JGP povećava dostupnost određenih područja i mijenja njihov odnos prema središtu grada.
  - U prošlosti lokacija blizu središta bila je ključna.
  - U suvremenom razvoju prometa bitna je lokacija uz prometni put.
  - Trend relokacije iz središta grada ima i negativnost – stanovništvo u središtu najčešće nema automobil – otežana pokretljivost.
-

Starenje stanovništva

- Starenjem stanovništva smanjuje se pokretljivost i otežava uključenost u prometni sustav.
  - ... pojava prometne marginaliziranosti.
  - Statistike pokazuju da mladi muškarci i stariji vozači najčešće sudjeluju u prometnim nesrećama.
  - Odnos s ostalim dobnim skupinama u JGP.
  - Teškoće s prihvaćanjem inovacija.
-

Porast broja obitelji s jednim roditelje

- Prema nekim procjenama broj putovanja s razvodom se udvostručuje.
- Jača mogućnost pojave marginaliziranosti.

Porast broja zaposlenih žena

- Odlazak na posao jedan je od najčešćih razloga korištenja prijevoza.
  - Mijenja se daily travell pattern.
-

Socijalne reforme i socijalna skrb

- Većina primatelja socijalne pomoći nema automobil što smanjuje njihovu konkurentnost u pronalaženju posla.
  - Prometne barijere:
    - Većina primatelja socijalne pomoći živi u zonama udaljenim od posla
    - Poslovi u uslužnom sektoru često se rade do noćnih sati i vikendom kad je i pristup prijevoznim sredstvima smanjen.
    - Većina primatelja pomoći nema automobil
    - JGP često nije dovoljno raširen i cijenovno prihvatljiv
    - Ruralna područja često nemaju adekvatnu prometnu infrastrukturu.
-

Privatizacija prijevoza

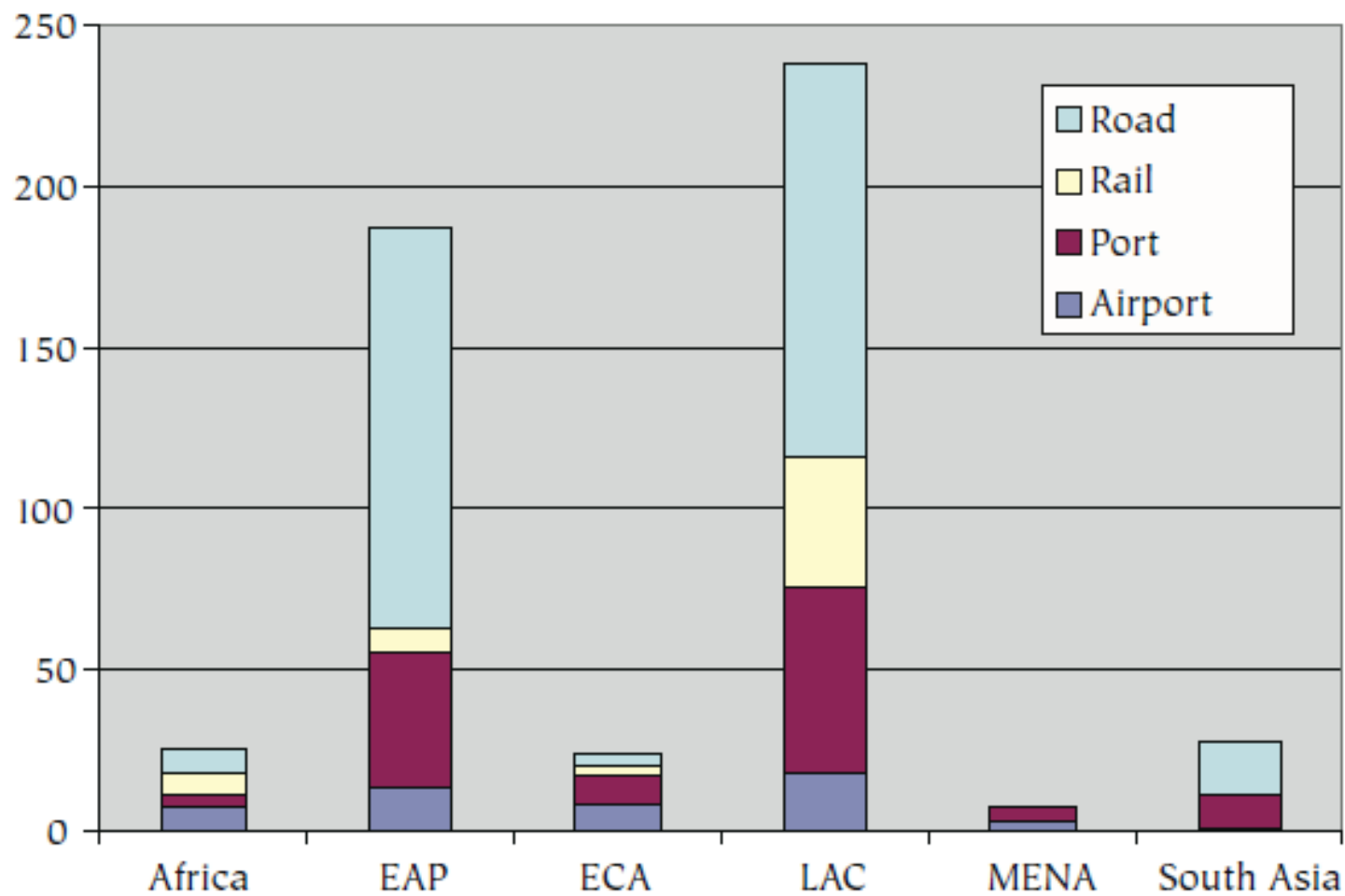
- Privatizacija prijevoza znači promjenu sustava vlasništva i odgovornosti pružatelja usluga prijevoza s javnog na privatno vlasništvo.
  - Privatizacija u prometu se često percipira kao potencijalno rješenje.
    - Širenje infrastrukture najčešće ne prati potrebe za prijevozom.
    - Uz okolišne i socijalne probleme pronalazak financijskih sredstava za potrebe širenja prometne mreže jedan je od najčešćih problema u prometu
-

-
- Troškovima u prometu najčešće upravljaju različite institucije zadužene za izgradnju i održavanje mreže, pružanje usluga i slično.
  - Idealan raspored troškova prema Svjetskoj banci:
    - Cijene goriva trebale bi pokrivati osnovne troškove,
    - Cestarine bi trebale pokrivati troškove održavanja prometnica te zagušenja
    - Okolišna naknada pokriva troškove zagađenja
    - Porezi – ostale troškove
-

-
- Najveći financijski izdatak predstavlja izgradnja infrastrukture.
  - Tradicionalno infrastruktura se razvija na način da država putem ugovora povjerava izgradnju privatnom sektoru te nakon toga država preuzima odvijanje prometa i održavanje. Projekt se financira ili iz poreza ili iz naknada za korištenje.
-

-
- Četiri su tipa privatizacije:
    - Prodaja državnih poduzeća privatnim tvrtkama .
    - Privatizacija infrastrukture – privatizacija ili gradnja prometne infrastrukture od strane privatnog investitora. Nakon toga investitor dobiva pravo na koncesiju.
    - Ugovor s privatnim poduzetnikom o pružanju usluga.
    - Greenfield projekt – privatni sektor ili javno – privatno partnerstvo financira izgradnju i poslovanje.
-

-
- Udio privatnih ulaganja u promet sve više raste.
  - Prema pokazateljima Svjetske banke 1990-ih godina prosječno vrijeme koncesije bilo 22 godine.
    - Najčešće se radi o uzimanju na koncesiju već postojećih prometnica (75%).
    - Izuzetak su države Istočne Azije u kojima je 70% investicija bilo u greenfield projekte.
-

Notes: EAP - East Asia/Pacific, ECA - Europe/Central Asia,
LAC - Latin America/Caribbean, MENA - Middle East, North Africa

Fig. 2
*Transport projects in
developing countries
with private
participation.*
World Bank PPI database

Deregulacija prometa

- Obuhvaća niz mjera u cilju podizanja konkurentnosti i smanjenja cijena.
- Deregulacija u zračnom prometu.
- U pravilu dovodi do porasta obujma prometa.

Globalizacija

- Temelji se na razvoju prometa te dovodi do porasta obujma prometa.
-

---

2. Prometne gužve i zastoji

- Jedan od najvećih prometnih problema današnjice.
  - Prometna gužva – situacija u prometu u kojoj se vozila kontinuirano zaustavljaju i ponovno pokreću te prilikom koje je koncentracija vozila velika, a brzina kretanja mala (Europska konferencija ministara prometa).
  - Uvjetovana je odnosom broja vozila i kapaciteta prometnog puta.
-

-
- Kako mjeriti gužvu? Postoji nekoliko indikatora.
  - Trajanje putovanja (travel rate) – vrijeme potrebno da se prijeđe udaljenost od 1 milje i 1 km)
  - Stopa kašnjenja (delay rate) – stvarno vrijeme putovanja umanjeno za predviđeno vrijeme putovanja
  - Indeks prolaza (Corridor mobility indeks) – broj putnika * prosječna brzina * prosječan broj putnika. 25000 vozila na ulicama, 125 000 autocesta
  - Prosječna stopa kašnjenja (Relative delay rate) - stopa kašnjenja / predviđeno vrijeme putovanja
  - Pokazatelj kašnjenja (delay ratio – omjer prosječne stope kašnjenja i stvarnog trajanja putovanja
  - Duljina putovanja u gužvi (congested travel in vehicle miles) – duljina zagušenog segmenta puta
-

-
- Bitni pokazatelji su još i duljina zagušenja, obujam (broj automobila je u gužvi), intenzitet i pouzdanost (koliko često se zagušenje pojavljuje).
  - Indeks zagušenosti prometnice – razvijen 1997. godine na Prometnom institutu u Texasu a temelji se na omjeru obujma i kapaciteta.
    - Smatra se da ako volumen prijelaz 77% kapaciteta da je prometnica zagušena.
-

Moguća rješenja:

- Poboljšanje prometne signalizacije
  - Širenje prometnog sustava
  - Osiguravanje mogućnosti prigradskog tranzita
  - Osiguravanje uklanjanja vozila nakon nesreće
  - Upravljanje potražnjom za prijevozom
    - Jedan od mogućih rješenja je car pooling – no brojni organizacijski problemi
      - Potrebno je živjeti blizu osobe s kojom se dijeli prijevoz, rad blizu jedan drugom, slično radno vrijeme, smanjena komocija,
    - Smanjenju gužve pridonosi i pojava kliznog radnog vremena
-

-
- Organizacija prometa u linijama – npr posebna linija za buseve, car pooling
  - Laka željeznica – veći kapacitet, velika brzina
  - Planiranje uporabe zemljišta
  - Uvođenje inteligentnih prometnih sustava
  - Teleworking – rad kod kuće, ured kod kuće
  - Naplata prolaza, cestarina,....
-

---

3. Korištenje zemljišta

- Gradske funkcije: stanovanje, rad, društvena interakcija, odmor, prijevoz.
  - Sve funkcije troše prostor – pitanje ravnoteže i održivog razvoja gradova.
  - Promet troši značajnu površinu kako u gradskim tako i u ruralnim područjima.
    - 15-25 % gradskih površina nalaze se pod prometnom infrastrukturom.
-

- Razlike su posljedica povijesnog razvoja.
- Usmjerenost na automobilski promet u prošlosti rezultira i većom izgrađenošću prometnica
- Istovremeno došlo je do decentralizacije stanovništva u gradovima.

International road space comparison

CCICED/TWG Urban Transport and Environment Workshop,
Beijing, April 1999

City	Road Density (km/km ²)	Road Share of Urban Area (%)	Per Capita Road Area (m ²)
Chinese megacities	about 4 to 6	about 5 to 7	about 6
Tokyo	18.9	14.9	10.9
London	18.1	24.1	28.0
New York	8	16.6	26.3

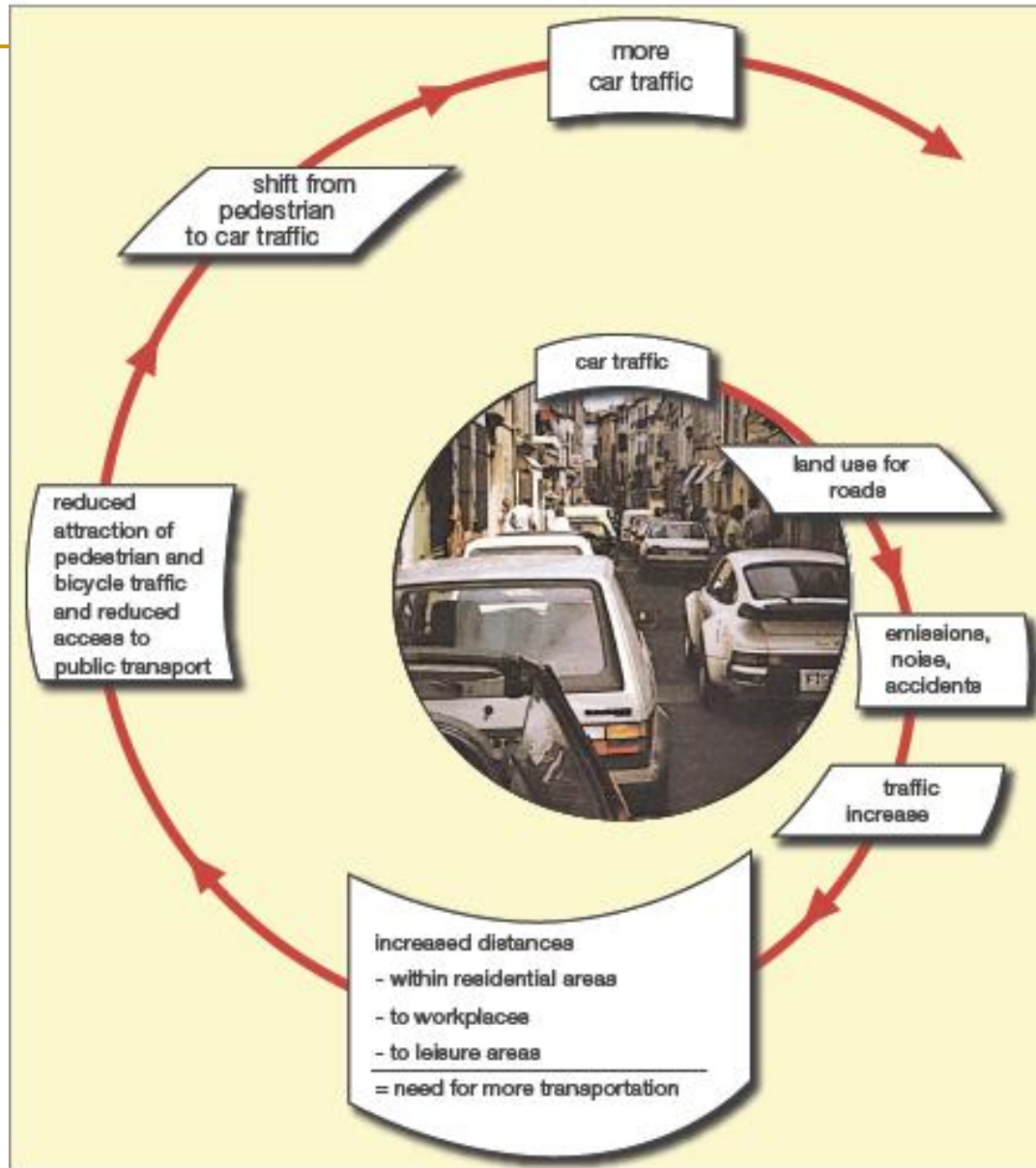
- Postoje znatne razlike u iskorištavanju prostora s obzirom na urbanu tradiciju i dostupan prostor.
- U američkim gradovima znatna površina nalazi se u kategoriji urban wasteland (izgubljeno zemljište)
- U Europi i Aziji takve površine su znatno manje.

Photo 1

Seattle, an example of US-style of urban land use.

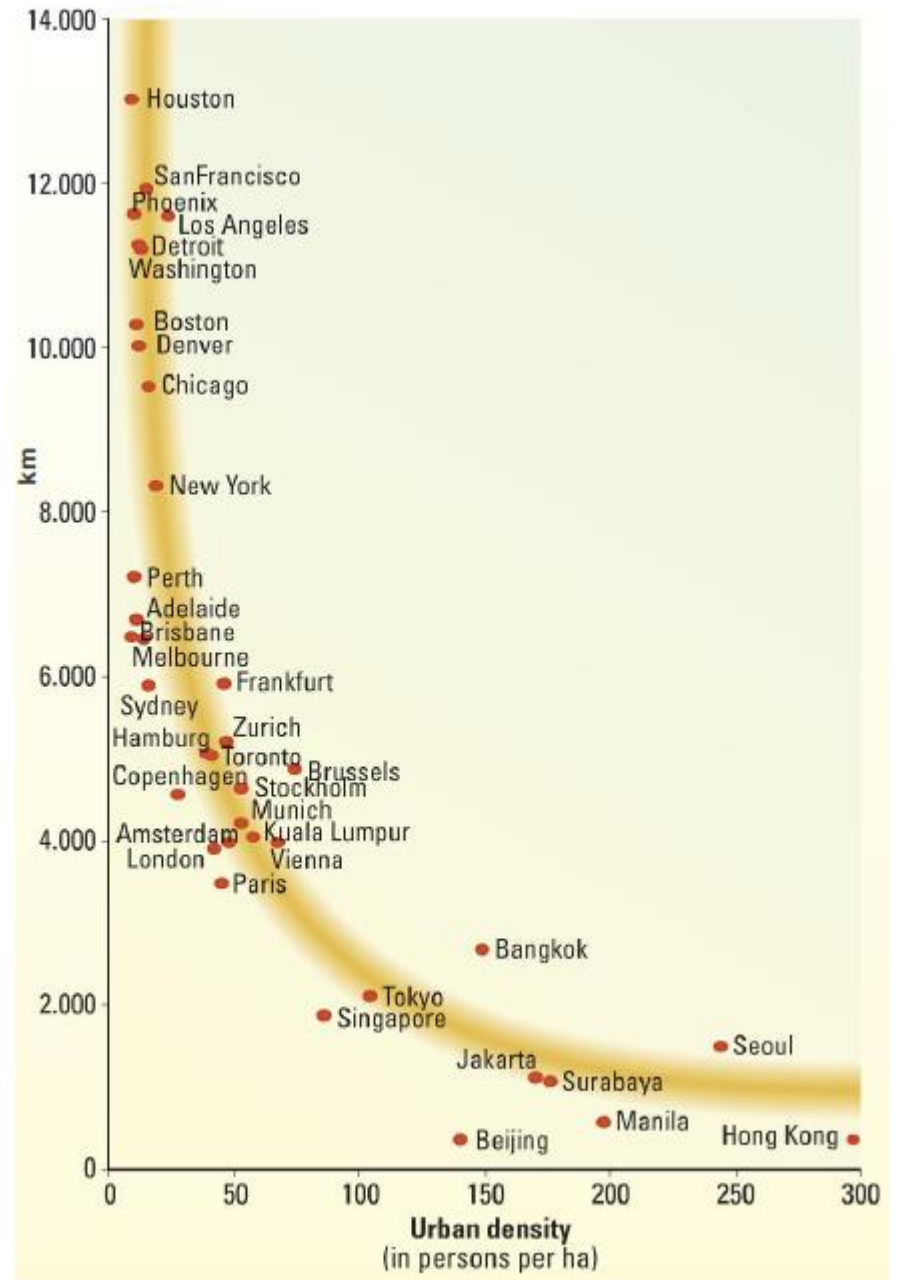
-
- Prostorni raspored stanovanja, rada, kupovine, zabave i drugih aktivnosti određuje i prosječnu udaljenost putovanja.
  - Prostorno planiranje gradskih funkcija može pridonijeti smanjenju putovanja a time i smanjenju gužvi.
  - Općenita je pretpostavka da automobilski promet generira novi promet – broj automobila nezaustavljivo raste.
-

Fig. 1

Traffic and land use interaction (traffic spiral).

- Urbana gustoća i korištenje automobilskeg prometa.

Fig. 3
Annual car use per capita (1990) and urban population density.
Kenworthy & Laube, et. al, 1999

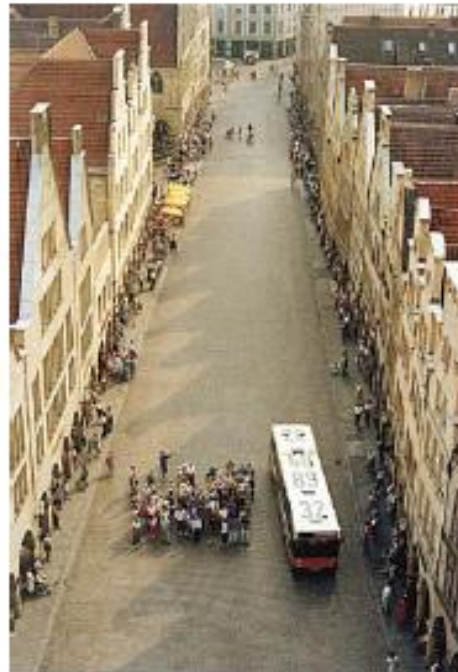
Table 4: Urban density and related transport parameters

Rat (UITP), 2001

City	Population Density per ha	% walking + cycling + transit	Journey cost (% of GDP)	Annual travel (km/cap)	Energy (Mj/cap)
Houston	9	5	14.1	25,600	86,000
Melbourne	14	26	-	13,100	-
Sydney	19	25	11	-	30,000
Paris	48	56	6.7	7,250	15,500
Munich	56	60	5.8	8,850	17,500
London	59	51	7.1	-	14,500
Tokyo	88	68	5	9,900	11,500
Singapore	94	48	-	7,850	-
Hong Kong	320	82	5	5,000	6,500

Photo 5
*Space requirements
of various modes.*

Poster from the State
of North Rhine-Westphalia,
seen in Muenster, Germany

-
- Na izgled ulice ali i obujam prometa utječe tip stanovanja (kuća , zgrada, dvojni objekt...)
  - Linijska gradnja u blokovima olakšava prilaz prometnicama, odvaja pješačke staze od prometnica, čini hodanje ugodnijim. No istovremeno izloženost buci i zagađenju.
-

Table 5: Space requirements for various transport modes, under various operating conditions.#

McNulty, 2002

Mode	Capacity scenario (users/hour/lane*)	Speed (km/h)	Space demand (m² per user)
Pedestrian	23,500	4.7	0.7
Pedal cycle +	5,400	12	8
Motorcycle ++	2,400	12	17.5
Car (urban street)	1,050	12	40
Car (expressway)	3,000	40	47
Bus (55 seats)	7,700	10	4.5
Bus or Tram (150 seats)	18,000	10	2
Tram (250 seats)	24,000	10	1.5
Metro rail	40,000	25	2.5

These figures are not maximum values or typical speeds for all situations, but rather present the space required, under various conditions

* The width of a lane is assumed as 3.4 m

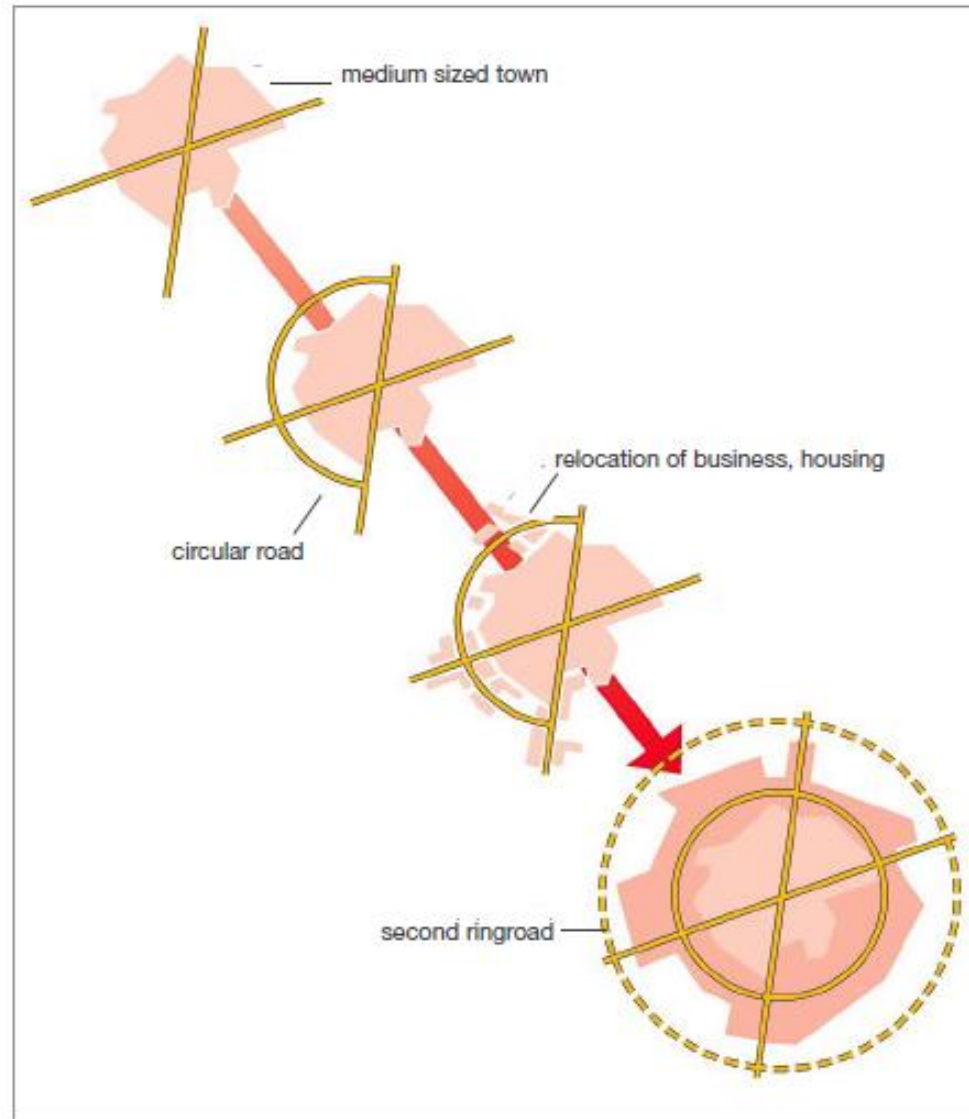
+ One user per pedal cycle

++ 1.1 users per motorcycle

All public transport modes are assumed to be 80 % full.

- Rastom veličine grada i njegovim prostornim širenjem raste i potreba za širenjem prometne mreže.

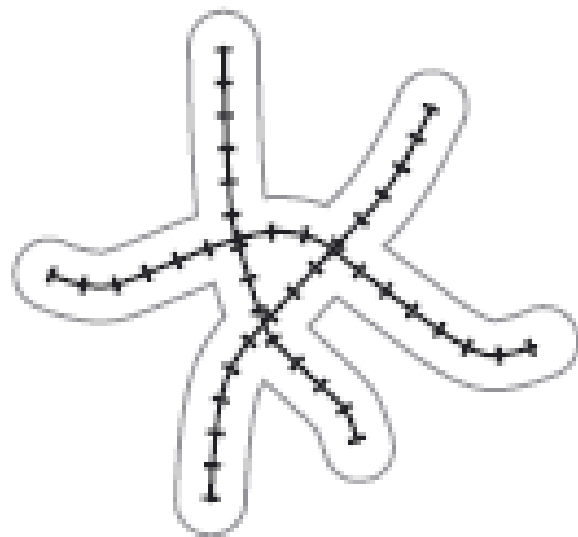

Fig. 12

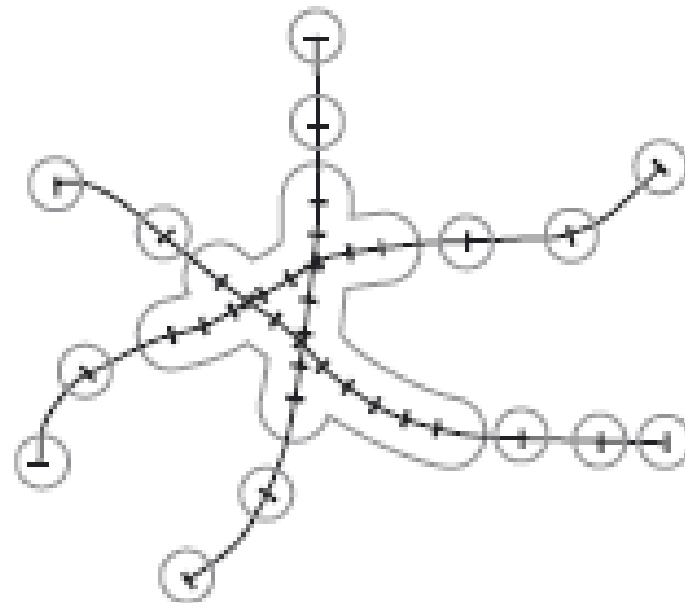
*Circular road and
urban relocations.*

Wuppertal Institute VE-265e/96

- Najmanja potražnja za prometom biti će u gradovima sa “strukturom bisera”. Najnepovoljniji je urban sprawl.

Finger structure

String of pearl structure

- Pitanje: kako postići suglasje između održivog korištenja zemljišta i prometnog planiranja?
- Pitanje: tko bi trebao imati ključnu ulogu u odlučivanju?
- Vertikalna integracija različitih razina planiranja.

